

נייר עמדה

ממעשה להלכה: האצת הסיפוח של הגדה המערבית מתחילת כהונת ממשלת ישראל ה-37

יוני 2023

תוכן עניינים

- א. מבוא
- ב. צעדים שנקטו עד כה
1. שינויים מוסדיים והעברת תחומי פעולה למשרדים ממשלתיים
2. הכשרת מאחזים והרחבת התנחלויות
3. החלה ישירה של חקיקה ישראלית בשטחי הגדה המערבית
- ג. מסקנות

א. מבוא

מאז כינון ממשלת ישראל ה-37 בראשות בנימין נתניהו, אנו עדים להאצת מדיניות העמקת ההתנחלויות ומדיניות הסיפוח בגדה המערבית. כפי שהבהרנו בנייר העמדה בנושא ההסכמים הקואליציוניים¹, קווי היסוד של הממשלה הושתתו על העיקרון כי הזכות להגדרה עצמית בין הים לירדן ובגולן הסורי הכבוש נתונה באופן בלעדי לעם היהודי. סעיפו הראשון של מסמך קווי היסוד של הממשלה קובע כי "לעם היהודי זכות בלעדית ובלתי ניתנת לערעור על כל מרחבי ארץ ישראל. הממשלה תקדם ותפתח את ההתיישבות בכל חלקי 'ארץ ישראל' בגליל, בנגב, בגולן, ביהודה ובשומרון"². בהתאם לכך, התחייב ראש הממשלה כי יוביל "לגיבוש וקידום מדיניות במסגרתה תוחל הריבונות"³ בשטחי הגדה המערבית, כאשר העיתוי לכך ישוקלל על פי אינטרסים "לאומיים" ובינלאומיים של ישראל.

¹ קווי היסוד וההסכמים הקואליציוניים של ממשלת ישראל ה-37: מפת הדרכים להעמקת משטר של עליונות יהודית ינואר 2023, זמין לקריאה: https://www.adalah.org/uploads/uploads/37_govt_position_paper_HEB_100123.pdf
² קווי היסוד של הממשלה ה-37 https://www.adalah.org/uploads/uploads/Guiding_principles_government.pdf
³ סעיף 26 להסכם הקואליציוני עם סיעת "נעם", -CA37- [https://main.knesset.gov.il/mk/government/Documents/CA37-](https://main.knesset.gov.il/mk/government/Documents/CA37-Noam.pdf)
[Noam.pdf](https://main.knesset.gov.il/mk/government/Documents/CA37-Noam.pdf)

עמדה עקרונית זו החלה לקבל ביטוי גם בתשובות הממשלה להתכתבויות עם מרכז עדאלה. במסגרת אחת מהן השיב מזכיר הממשלה כי :

1. "יהודה ושומרון הינם שטחי ערש ההיסטוריה על העם היהודי, ששחררו ב- 1967 במלחמת מגן נגד התוקפנות של הכיבוש הירדני אשר החזיק בשטחים אלו שלא כדין מאז 1948.

2. שטחי יהודה ושומרון נכללו בשטח שיועד להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל לפני למעלה מ- 100 שנים בוועידת סאן רמו, במסגרת החלטת חבר הלאומים שהתקבלה פה אחד על ידי 50 המדינות שהיו חברות בה."4

למימוש עקרון זה התחייבה הממשלה לקדם צעדי סיפוח והעמקת התנחלויות. בין היתר התחייבה הממשלה להמשיך ולהפר את הדין הבינלאומי באשר למעמדם של השטחים הכבושים משנת 1967, להמשיך במדיניות הקמת והרחבת התנחלויות, הפקעת שטחים משימושה של האוכלוסייה הפלסטינית. נייר עמדה זה יתמקד בצעדים המעשיים בהם נקטה הממשלה מאז כינונה עד כה.

ב. צעדים שננקטו עד כה

הממשלה והכנסת החלו בשורה של צעדים חקיקתיים, החלטות ממשלה, ושינויים מוסדיים אשר יש בהם כדי לשנות את מעמדם של שטחים בגדה המערבית ונקיטה במהלכי סיפוח דה פקטו ודה יורה. להלן נפרט :

1. שינויים מוסדיים והעברת תחומי פעולה למשרדים ממשלתיים

מאז כינונה, קיבלה הממשלה מספר החלטות לעריכת שינויים מוסדיים שנועדו להעביר אל משרדים ממשלתיים תחומי פעולה שנמצאו עד היום תחת סמכותו של המפקד הצבאי בשטחים הכבושים. זאת, במטרה לקדם את מפעל ההתנחלויות ולאזרח אותן.

א. צעד ראשון בהקשר זה ננקט במסגרת החלטת הממשלה מספר 109 מיום 05.02.2023⁵, במסגרתה אישרה הממשלה, בין היתר, כי "שטחי פעולה" הקשורים להתנחלויות בגדה המערבית יועברו למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי. ואלה, בין היתר, יכללו :

ג. התיישבות צעירה - התיישבות ישראלית בלתי מוסדרת ביהודה ושומרון ובכללה שכונות ונקודות התיישבות העומדות בהגדרה זו בעת אישור ההחלטה.

ה. יישובים מאוימים המסווגים על ידי מערכת הביטחון ברמות איום 3-5 (רמות האיום הגבוהות ביותר. " (סעיפים ג2 ו-2 להחלטה)

במסגרת זאת, נקבע כי תחומי הפעולה של המשרד, יכללו, בין היתר :

"קידום פעולות הסדרה בהתיישבות הצעירה ובכללן תכנון, חיבור, חידוש ושדרוג תשתיות, מרכיבי ביטחון, מבני ציבור הכרחיים ותשתיות חיוניות אחרות ומרכיבים אחרים ככל שיידרשו, בתיאום עם הגופים המוסמכים ובכפוף לדין החל באזור ומבלי

⁴ מכתב תשובה מטעם מזכיר הממשלה מר יוסי פוקס מיום 21.2.2023, למכתבה של עו"ד סוהאד בשארה ממרכז עדאלה מיום 14.2.2023, בנושא החלטת הממשלה מספר 109 מיום 05.02.2023, תחת הכותרת "שינוי שם המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לימשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי"; העברת שטחי פעולה; העברת סמכויות משר לשר ותיקון החלטות ממשלה", בכל הקשור להעברת שטחי ותחומי פעולה בשטחים הכבושים לימשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי. זמין כאן: https://www.adalah.org/uploads/uploads/Response_Cabinet_Secretary_21_February_2023.pdf

⁵ החלטת הממשלה מספר 109 - "שינוי שם המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לימשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי"; העברת שטחי פעולה; העברת סמכויות משר לשר ותיקון החלטות ממשלה", בכל הקשור להעברת שטחי ותחומי פעולה בשטחים הכבושים לימשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי מיום 05.02.2023.

לגרוע מסמכויותיהם, ובאישור ראש הממשלה בנושאים עקרוניים כפי שייקבעו על ידיו, לאחר תיאום עם שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי.⁶

בנוסף, הוחלט "להקים במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי אגף להתיישבות צעירה תחת הרשות לתכנון ופיתוח ההתיישבות והכפר על בסיס התקינה הקיימת. האגף יפעל לקידום, תכנון, חיבור, חידוש ושדרוג תשתיות, מרכיבי ביטחון, מבני ציבור הכרחיים ותשתיות חיוניות אחרות ומרכיבים אחרים ככל שיידרשו בהתיישבות הצעירה...".⁷

הלכה למעשה, ההחלטה מבקשת להעביר את סמכויות הניהול בשטחים כבושים למשרד הנגב והגליל ולנהלם כאילו הם חלק משטח מדינת ישראל שחלים עליו חוקי המדינה ושמכוחם פועל המשרד הנ"ל והשר הממונה עליו.

ביום 14.2.2023 פנה מרכז עדאלה אל הרשויות הנוגעות בדבר ודרש לבטל את ההחלטה האמורה ולא לנקוט בכל צעדים ליישומה.⁸ בתגובה לפנייה הנ"ל השיב מזכיר הממשלה כי "ההחלטה התקבלה כדת וכדין ועל דעת נציגת היועצת המשפטית לממשלה" וכי שטחי הגדה המערבית הם חלק מהשטחים שיועדו להקמת מדינה יהודית בוועדת סאן רמו, כפי שהובאו במבוא לעיל.⁹

ב. החלטה נוספת התקבלה במסגרת חקיקת תיקון מס' 14 לחוק-יסוד: הממשלה ביום 27.12.2022.¹⁰ התיקון נועד לאפשר מינוי שר נוסף במשרד ממשלתי. במסגרת זו מונה השר ח"כ סמוטריץ' כשר נוסף במשרד הביטחון, שיהיה אחראי על יחידות מתאם פעולות הממשלה בשטחים והמנהל האזרחי בגדה המערבית. מינוי זה בא על מנת לאפשר מימוש מדיניותה המוצהרת ומצעה הפוליטי של מפלגת "הציונות הדתית" בדבר הרחבת התנחלויות בשטחים הכבושים, "הסדרת" התנחלויות ומאחזים.¹¹ ואכן, במסגרת מסמך הבנות אשר נחתם ביום 23.2.2023 בין ראש הממשלה, השר סמוטריץ' ושר הביטחון גלנט, הוסכם על 'אזרח' סמכויותיו של השר הנוסף, סמוטריץ', אשר "ישא באחריות מיניסטריאלית לכלל ההיבטים האזרחיים" הקשורים בסמכויות המועברות לידי.

הוסכם כי תחת אחריות השר הנוסף (סמוטריץ') תוקם "מנהלת התיישבות" בגדה המערבית שתפקידיה יכללו, בין היתר, "הובלת וביצוע רפורמת 'אזרחות שווה' ביהודה ושומרון, שעניינה טיוב וייעול השירותים הניתנים ביהודה ושומרון, בין היתר באמצעות משרדי הממשלה"; "הסדרת התיישבות"; "ריכוז עבודת מטה לעדכון תחיקת הביטחון ביו"ש בתחומים המסורים לסמכות השר הנוסף באמצעות צווי אלוף". ולשם כך הוסכם כי בכפיפות לראש המנהל האזרחי "ימונה סגן נוסף שיהיה אזרח עובד משרד הביטחון" אשר נקרא "הסגן האזרחי". "הסגן האזרחי" יהיה כפוף פיקודית לרמ"א ומקצועית לראש "מנהלת התיישבות" בגדה המערבית והוא יהיה אחראי על הגורמים האזרחיים במנהל האזרחי העוסקים בתחומים המסורים לאחריות השר הנוסף.

⁶ ראו הי"ש 5 לעיל, סעיף 3 טו להחלטה.

⁷ ראו הי"ש 5 לעיל, סעיף 6 יב להחלטה.

⁸ המכתב זמין כאן:

https://www.adalah.org/uploads/uploads/Letter_Negev_and_Galilee_Ministry_Hebrew_14_February_2023.pdf

⁹ ראו הי"ש 4 לעיל.

¹⁰ מרכז עדאלה התנגד לשינוי חוק-יסוד: הממשלה במסגרת הסכם הקואליציוני עם סיעת "הציונות הדתית":

www.adalah.org/he/content/view/10766

¹¹ ביום 18.12.2022 פנה מרכז עדאלה לרשויות המוסמכות ודרש אי קידום הצעת החוק לכדי חקיקה היות והיא מנוגדת למשפט

הבינלאומי. מכתב זמין כאן: https://www.adalah.org/uploads/uploads/coalition_agreement_z_datit_181222.pdf

ג. ביום 19.2.2023 התקבלה החלטת ממשלה מס' 137 - שינוי שם משרד ההתיישבות ל"משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות" והעברת שטחי פעולה ממשרד למשרד - במסגרתה החליטה הממשלה "להנחות את שר הביטחון להנחות את הגורמים המוסמכים למנות את נציג שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות לחבר בוועדת המשנה להתיישבות של מועצת התכנון העליונה ביהודה ושומרון בהתאמה להוראות הדין ותחיקת הביטחון"¹². מינוי כאמור יהפוך את "משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות" לשותף רשמי להחלטות תכנוניות באשר להתנחלויות.

מועצת התכנון העליונה מהווה חלק מלשכת התכנון המרכזית בגדה המערבית - האחראית על התכנון הפיסי בשטחי C, והיא מרכזת בידיה את כלל הסמכויות התכנוניות בגדה המערבית ומשמשת כוועדה מייעצת בדבר מתן היתרים "בשטחים תפוסים לצרכים צבאיים כאשר מדובר בתכנוניות בשטחים בתפיסה צבאית", ומאשרת "תכנויות בינוי מתוקף תכנוניות מפורטות מאושרות".

2. הכשרת מאחזים והרחבת התנחלויות

א. ביום 12.2.2023 קיבל הקבינט המדיני ביטחוני החלטה בדבר "הכשרת" עשר התנחלויות (מאחזים) בשטחי הגדה המערבית. החלטה זו מבקשת לתכנן ולאפשר פיתוח עשרה מאחזים בשטחי הגדה המערבית: אביגיל, בית חוגלה, גבעת הראל, גבעת הרואה, גבעת ארנון, מצפה יהודה, מלאכי השלום, שדה בעז, שחרית, עשהאל.¹³ על פי מידע שהתפרסם באתר שלום עכשיו, מאחזים אלה כוללים כ- 335 יחידות דיור והם פרוסים על מעל 1,100 דונם, הכוללים כ- 420 דונם קרקעות בבעלות פרטית של פלסטינים.¹⁴ מיפוי המאחזים הנ"ל העלה גם כי הם נמצאים בשטח מועצות כפריות פלסטיניות כמפורט להלן:

מאחז	מועצה כפרית
אביגיל	מועצה כפרי יאטא
בית חוגלה	מועצה כפרית אלנבי מוסא
גבעת הראל	מועצות כפריות סינגייל, אללבן אלשרקיה וקריוט
גבעת הרואה	מועצה כפרית סינגייל
גבעת ארנון	מועצה כפרית יאנון
מצפה יהודה	מועצה כפרית אלעובאידיה
מלאכי השלום	מועצה כפרית אלמע'איר
שדה בעז	מועצה כפרית אלח'דר
שחרית	מועצות כפריות ביידה וכפר אלדיק
עשהאל	מועצה כפרית א-סמוע

ב. כמו כן, קיבלה ועדת המשנה להתיישבות שבמועצת התכנון העליונה בגדה המערבית החלטה בדבר קידומן של מעל ל- 7000 יחידות דיור בהתנחלויות, כולל 4 מאחזים - מבואות יריחו, נופי נחמיה, פני קדם ונתיב האבות.

¹² ניתן למצוא את ההחלטה בקישור הבא:

<https://www.gov.il/he/departments/policies/dec137-2023>

¹³ ביום 9.3.2023 פנה מרכז עדאלה לרשויות המוסמכות המכתב דרישה לביטול ההחלטה בהיותה מנוגדת למשפט הבינלאומי. זמין כאן: https://www.adalah.org/uploads/uploads/Legalizing_Outposts_Letter_9.3.2023.pdf

¹⁴ <https://peacenow.org.il/the-security-and-political-cabinet-approved-the-establishment-of-9-new-settlements-14-by-authorizing-10-illegal-outposts-in-the-occupied-territories>

ג. ביום 20.3.2023 התקבל בכנסת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון מס' 7), התשפ"ג-2023 במסגרתו הוסרו המגבלות בדבר כניסת ושהיית אזרחים ישראלים בשטחים המפונים במסגרת תכנית ההתנתקות. הלכה למעשה, התיקון יאפשר את כניסתם של מתנחלים לאזורים המפונים והקמתן מחדש של ההתנחלויות אשר פונו במסגרת תכנית ההתנתקות בשנת 2005 - שא-נור, גנים, כדים וחומש.¹⁵

בתגובה למכתב עדאלה, נשלח ביום 21.5.2023 מכתב מטעם המחלקה למשפט בין-לאומי ביעוץ וחקיקה במשרד המשפטים ובו הובהרה, בין היתר, העמדה כי החלטה בדבר התיקון האמור הינה מדינית וכי החקיקה האמורה אינה מתנגשת עם הוראות המשפט הבינלאומי. עוד נאמר בתגובה זו כי התיקון מבטל את האיסור הפליל על שהיית ישראלים באזור המפונה ומאפשר להם "לרכוש זכויות במקרקעין בעתיד, בהתאם למסגרת הנורמטיבית החלה באזור." וכי "מהות החוק הינה "השוואת מצב השטח שפונה בצפון השומרון למצב שטחים נוספים באזור המוגדרים כשטחי C. בינתיים, אלוף פיקוד המרכז יהודה פוקס חתם ביום 18.5.2023 על "צו בדבר יישום תכנית ההתנתקות (ביטול ביחס למרחב חומש) (יהודה ושומרון) (מס' 2137) התשפ"ג-2023, המתיר את השהייה של מתנחלים בשטח המסומן במפה כ"מרחב חומש".¹⁶

3. החלה ישירה של חקיקה ישראלית בשטחי הגדה המערבית

מגמה נוספת בהקשר הסיפוח היא קידום הצעות חקיקה שלהן תחולה ישירה בשטחים הכבושים. אחת מהצעות אלה, היא הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 12) (הרחבת תחולה לעניין ועדות קבלה ביישובים קהילתיים), התשפ"ב-2022.¹⁷ כחלק מהנעת תהליכי ייחוד המרחב והפרדה גזעית במגורים בהסכמים הקואליציוניים, נוספה בהם התחייבות להביא להצעה מרחיקת לכת עוד יותר שעברה אישור בקריאה טרומית בתמיכת הממשלה.¹⁸

חוק ועדות קבלה (ועדות הקבלה ביישובים קהילתיים הוסדרו בחקיקה במסגרת תיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 8), התשע"א-2011) הסדיר את נושא ועדות הקבלה למגורים ביישובים קהילתיים ובהרחבות הקהילתיות ביישובים החקלאיים, בנגב ובגליל, אשר מספר בתי האב ביישובים אינו עולה על 400. חוק זה מתיר הדרת מועמדים מחמת "חוסר התאמה של המועמד למרקם חברתי-התרבותי של היישוב הקהילתי" ומאפשר לוועדות הקבלה להסתמך על תנאי הקבלה או מאפייני היישוב שקבעו חברי היישוב בתקנות האגודה השיתופית בכל ישוב וישוב. הלכה למעשה, הסדר זה מהווה כלי עיקרי

¹⁵ ביום 16.3.2023 פנה מרכז עדאלה במכתב לרשויות הנוגעות בדבר בניסיון למנוע את קידום הצעת החוק לכדי חקיקה. https://www.adalah.org/uploads/uploads/Disengagement_Law_Letter_1_March_2023.pdf

¹⁶ צו בדבר יישום תוכנית ההתנתקות (ביטול ביחס למרחב חומש) (יהודה ושומרון) (מס' 2137) התשפ"ג, זמין כאן: <https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/disengagement-plan/he/%D7%A6%D7%95%20%D7%91%D7%93%D7%91%D7%A8%20%D7%91%D7%99%D7%98%D7%95%D7%9C%20%D7%97%D7%95%D7%A7%20%D7%94%D7%94%D7%AA%D7%A0%D7%AA%D7%A7%D7%95%D7%AA%20%D7%91%D7%9E%D7%A8%D7%97%D7%91%20%D7%97%D7%95%D7%9E%D7%A9.pdf>

¹⁷ ביום 12.3.2023 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה להחיל דין רציפות על הצעת החוק הנ"ל החלטה דומה התקבלה בוועדת הכלכלה של הכנסת ביום 20.3.2023 והיא הודיעה על כך לכנסת באותו יום.

¹⁸ סעיף 111 להסכם הקואליציוני עם סיעת "עוצמה יהודית" מיום 28.12.2022. בהתאם להסכמות אלה לאחר תמיכת ועדת השרים לענייני חקיקה, ביום 7.6.2023 אישרה הכנסת בקריאה טרומית הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מספר בתי אב ביישוב קהילתי), התשפ"ג-2023 (פ/1832/25).

לסינון אזרחים פלסטינים ומניעת מגוריהם ביישובים אלה, והוא מהווה מנגנון חוקי לסגרגציה במגורים ביישובים רבים בשטח מדינת ישראל.¹⁹

הצעת החוק הנ"ל מבקשת, בין היתר, להחליף את הנורמות של המשפט הבינלאומי ולהחיל על שטחי הגדה המערבית את המשפט הישראלי בענייני ניהול מקרקעין ופיתוח.²⁰

ג. מסקנות

ממשלת ישראל פועלת באופן נמרץ ליישם את קווי המדיניות עליהם הצהירה בהסכמיה הקואליציוניים. צעדים אלה מבטאים שאיפה להמשיך ולבסס משטר של עליונות יהודית המעניק לעם היהודי זכות בלעדית להגדרה עצמית, כפי שעוגן בחוק יסוד: הלאום ולהרחיבו אל מעבר לקו הירוק. ממכלול הביטויים והפעולות של הממשלה, ניתן לראות בבירור שכוונתה המוצהרת אינה רק להסתפק בצעדי סיפוח דה פקטו המסתוות תחת מסגרת של כיבוש זמני, אלא גם להנציחה דה יורה, תוך הפרה בוטה של הוראות המשפט הבינלאומי.

הצעדים בהם נקטו הממשלה והכנסת עד כה מלמדים על מגמה ברורה של העברת שטחי פעילות של הממשל הצבאי בכל הקשור להתנחלויות למשרדי הממשלה השונים. ההשקפה בדבר האחדת הדינים בין היישובים בישראל להתנחלויות באה לידי ביטוי מדאיג ביותר בחלק מההחלטות הנ"ל.

צעדים אלה מעמיקים ומרחיבים את השליטה והדיכוי נגד העם הפלסטיני, הם מבטאים חזון של שליטה טוטאלית של זכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית במולדתו, תוך נקיטת צעדים מוסדיים וחוקיקטיים אשר הלכה למעשה עוקפים את תחולת המשפט הבינלאומי ההומניטארי ובמקומו יבוא המשפט הישראלי.²¹

מדובר בהחלטות שמכוננות סיפוח של שטחים בגדה המערבית בהם יפעלו משרדי הממשלה השונים בניהול ההתנחלויות והלכה למעשה ניהול שטחים כבושים כאילו הם חלק בלתי נפרד משטח ישראל. אי לכך, ההחלטות שפורטו לעיל יביאו להעמקת מנגנון הסיפוח בפועל (de facto annexation) של שטחים כבושים וייחשבו אף כמהלך סיפוח דה יורה, הכל בניגוד מוחלט לדיני הכיבוש.²²

יישום ההחלטות הנ"ל מוגדר כפשע מלחמה לפי סעיף 8 (2) VIII (b) לחוקת רומא (Rome Statute) - בנוסף לכך כי צעדי סיפוח דה-פקטו, מכוננים פשע של תוקפנות (Crime of aggression) לפי סעיף 8(2)(a) לחוקת רומא.

¹⁹ עתירות כנגד חוקתיות תיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 8), התשע"א-2011 לבית המשפט העליון נדחתה בנימוק של חוסר בשלות, על אף שהיא מעגנת מנגנון קיים מזה עשרות שנים (בג"ץ 2311/11 אורי סבח נ' הכנסת (2014)).

²⁰ מרכז עדאלה התנגד להצעות להרחבת התחולה של החוק ולאחרונה שבהם בפנייה שהעביר ביום 1.6.2023 אל ועדת השרים לענייני חקיקה ואל היועצת המשפטית לממשלה. זמין כאן: <https://www.adalah.org/uploads/uploads/Admission Committees Bill letter 010623.pdf>

²¹ צעדים אלה, הלכה למעשה, מרוקנים מתוכן את "מנשר בדבר סדרי השלטון והמשפט" (מס' 2) מיום 11 אוגוסט 1967, אשר כינון שלטון צבאי בגדה המערבית וביקש לשמור על סדרי השלטון, המשפט והשיפוט שהיו קיימים בשטחים הכבושים, כפוף לשניונים שייעשו בצווים של המפקד הצבאי והנובעים מכינון המשטר הצבאי. הצו הנ"ל הפקיד את ניהולם של השטחים האמורים בידי המפקד הצבאי בלבד.

²² בית הדין הבינלאומי לצדק התייחס לסוגיה זו החוות דעתו המייעצת בעניין חומת הפרדה מיום 2004.7.9, ולפיה הוא הדגיש את האיסורים בדבר סיפוח והחלת ריבונות ישראלית על השטחים הכבושים משנת 1967. ראו פסקאות 75 ו-78 לחוות הדעת.

www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/131/131-20040709-ADV-01-00-EN.pdf

צעדים משמעותיים אלה מעמיקים אף יותר את מנגנון האפרטהייד הקיים כבר בשטחים הכבושים. מנגנון האסור הוא באופן מוחלט באמנה הבינלאומית בדבר חיסול וענישה של פשע האפרטהייד ואשר מגדירה פרקטיקות של אפרטהייד כפשע נגד האנושות. על כן, הצעדים הנ"ל מכוננים גם פשע אפרטהייד, המוגדר כפשע נגד האנושות לפי סעיף 17(1)(j) לחוקת רומא.

לצעדים אלה, כפי שפורטו לעיל גם השלכות ישירות על השאלה העומדת בפני בית הדין הבינלאומי לצדק בנושא ההשלכות המשפטיות הנובעות מהמדיניות והנהלים של ישראל בשטחים הפלסטינים הכבושים, כולל מזרח ירושלים. חוות דעת מייעצת התבקשה בעניין זה מכוח החלטת העצרת הכללית של האו"ם מיום 30.12.2022 במסגרתה התבקש בית הדין לחוות דעתו לעניין ההשלכות המשפטיות הנובעות מההפרה המתמשכת של ישראל לזכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית – כתוצאה מהכיבוש הממושך, מדיניות ההתנחלויות וסיפוחו של שטחים פלסטינים כבושים, וכן לעניין השפעת המדיניות הישראלית הנ"ל על המעמד המשפטי של הכיבוש וההשלכות המשפטיות הנובעות ממעמד זה על כל המדינות והאו"ם.²³

לאור כל האמור, מתחייבת פעולה מיידית ודחופה של הגופים הבינלאומיים המוסמכים, וביניהם בית הדין הפלילי הבינלאומי ובית הדין הבינלאומי לצדק.

²³ ניתן למצוא את ההחלטה והפנייה לבית הדין הבינלאומי לצדק בקישור הבא : www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20230119-REQ-01-00-EN.pdf